

کنوانسیون بین‌المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی

(OPRC, 1990)

آلودگی آبها همواره موجبات نگرانی دولتها و مردم را فراهم آورده و برای مبارزه با آن لازم است دولتها در سطح ملی و بین‌المللی اقدام و مشارکت نمایند. تخریب سیستمهای دریایی و آبهای سطحی موجب بروز صدمات غیر قابل جبرانی به محیط زیست گردیده است. امروزه بدلیل استفاده زیاد از دریا و تنوع و سرعت تخلیه مواد آلاینده به دریا، توان خود پالایی اکوسیستمهای دریایی کاسته شده و به زحمت می‌توانند اثرات ناشی از ورود چنین موادی را خنثی نمایند.

آبهای جاری و صنایعی که در کنار ساحل ایجاد شده‌اند بخش عظیمی از آلودگی دریا را موجب میگردند. بخش دیگر از آلودگی اکوسیستم دریایی مربوط به حفاری بستر، حمل و نقل دریایی (کشتیرانی)، نشت طبیعی نفت، ریزشهای آسمانی، تماس مستقیم سطح آب با هوای اطراف و ریزش عمدی مواد به دریا می‌باشد.

حمل و نقل دریایی شامل بخش بندر (بنادر تجاری، پایانه‌های نفتی، تعمیرگاه کشتیها، اسکله‌های صیادی و کشتیها منجر به تولید زائداتی می‌شوند که بطور بالقوه می‌توانند منبعی برای آلودگی دریا محسوب گردند. جمع‌آوری، بازیافت، پاکسازی، پردازش و دفع صحیح این مواد اثر قابل توجهی بر کاهش آلودگی دریا ناشی از حمل و نقل دریایی خواهد گذاشت.

کنوانسیون بین‌المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی (OPRC) در پی حادثه ای که برای نفتکش "اکسون والدز" در سواحل آلاسکا پدید آمد، در سال ۱۹۹۰ میلادی به تصویب سازمان بین‌المللی دریانوردی رسید و در سال ۱۹۹۵ میلادی لازم الاجرا شد. تاکید اصلی این کنوانسیون بر اقدام سریع و موثر در صورت وقوع سانحه آلودگی نفتی به منظور جلوگیری از ورود خسارات جبران ناپذیر به

کشتی ها، تاسیسات دریایی، بنادر، تجهیزات تخلیه و بارگیری نفت و همچنین فراهم نمودن زمینه های لازم برای همکاری های بین المللی جهت مقابله با بروز حوادث ناشی از آلودگی نفتی است.

اهم اهدافی که کنوانسیون در پی تحقق آنها می باشد، عبارتند از:

✓ گزارش سوانح آلودگی به نزدیکترین کشور ساحلی توسط کشتیها، واحدهای هوایی و دریایی، بنادر و تاسیسات و در صورت نیاز گزارش سانحه به کشورهای مجاور که در معرض خطر میباشند.

✓ همکاری منطقه ای و بین المللی کشورها در مقابله با سوانح آلودگی نفتی و جمع آوری آنها

✓ تهیه طرح ملی مقابله با آلودگی نفتی با مشارکت کلیه ارگانهای ذیربط

✓ ایجاد سیستم ملی برای مقابله سریع و موثر با سوانح آلودگی نفتی

✓ ارائه کمکهای فنی و تجهیزاتی به کشورهای عضو

✓ تحقیق در زمینه پیشرفت های تکنولوژی از راه برگزاری سمپوزیم های بین المللی و مبادله نتایج و تحقیقات و برنامه های توسعه

✓ الزام به داشتن طرح اضطراری آلودگی نفتی در کشتیها (SOPEP)

✓ کشتی هنگام حضور در بندر یا یک پایانه دریایی تحت حاکمیت، مشمول بازرسی افسران کنترل و بازرسی قرار میگیرد.

✓ در اختیار داشتن طرح اضطراری آلودگی نفتی در واحدهای دور از ساحل

✓ در اختیار داشتن طرح اضطراری آلودگی نفتی در بنادر و ترمینالهای دریایی در منطقه تحت

حاکمیت

✓ ایجاد سیستم ملی برای مقابله فوری و مؤثر با آلودگی که این سیستم حداقل باید شامل موارد ذیل

باشد

✓ مرجع ملی و صلاحیتدار، واجد مسئولیت آمادگی و مقابله با آلودگی نفتی

✓ فراهم نمودن حداقل تجهیزات مورد نیاز برای مقابله با آلودگی نفتی

✓ تدوین برنامه‌های تمرینی و آموزشی برای پرسنل ذیربط

منطقه دریایی خلیج فارس و دریای عمان به دلیل شرایط خاص زیست محیطی و تردد زیاد شناورها، نیازمند حفاظت و مراقبت در برابر آلودگی های زیست محیطی می باشد. مطالعات انجام یافته نشان می دهد حفاظت در برابر آلودگی های نفتی در صدر اولویت های زیست محیطی این مناطق است و در همین راستا دولت جمهوری اسلامی ایران در ۲۹ تیرماه ۱۳۷۶ به کنوانسیون فوق ملحق گردید و طرح ملی مقابله، آمادگی و همکاری در برابر آلودگی نفتی را تدوین نمود که هدف آن، فراهم نمودن آمادگی ملی و هماهنگ سازی کلیه نهادها و سازمانهای دولتی و غیر دولتی و نیروها و امکانات مردمی برای مقابله و همکاری در انجام هرچه مؤثر وظیفه ملی حمایت از محیط زیست دریایی بهنگام وقوع سوانح منجر به آلودگی نفتی می باشد و منطقه تحت پوشش طرح ملی شامل محدوده سواحل و کلیه آبهای تحت نظارت و حاکمیت جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر می باشد.

کلیه بهره برداران از دریا، اعم از تولیدکنندگان و حمل کنندگان نفت و شرکتهای کشتیرانی، موظف
میباشند، ضمن انجام اقدامات پیشگیرانه مورد نیاز برای جلوگیری از ریزش نفت، آمادگی لازم برای مقابله
با سوانح نفتی را بر اساس دستورالعمل های کنوانسیون بین المللی در خود ایجاد کنند.